

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hynynen, M-A. & Rintala, T-M. (2023) Uusi suunta urapolulle.
Diabetes ja lääkäri, 52(1), 32-34.

URL: https://issuu.com/diabetesjalaakarilehti/docs/diab_ja_laak_1_2023

Uusi suunta urapolulle

MARJA-ANNELI HYNYNEN

Lehtori
Savonia ammattikorkeakoulu

TUULA-MARIA RINTALA

Yliopettaja
Tampereen ammattikorkeakoulu
tuula-maria.rintala@tuni.fi

Kliininen asiantuntija (YAMK)-koulutus on yksi mahdollisuus kehittyä diabeteshoitotyön asiantuntijana. Artikkelissa esittelemme lyhyesti Omahoidon tukeminen ja kansansairauksien hoitotyö (YAMK)-koulutusta sekä kerromme siitä valmistuneiden diabeteshoitotyön asiantuntijoiden kokemuksista.

Omahoidon tukemisen ja kansansairauksien hoitotyön YAMK-koulutus aloitettiin ensimmäistä kertaa syksyllä 2020. Opinnoista on tähän mennessä valmistunut noin 30 opiskelijaa. Koulutukseen osallistuivat diabeteshoitotyön asiantuntijat **Anni Virtanen** Espoosta, **Riikka Hintikka** Konnedeltä ja **Anna Sistonen** Rantasalmelta.

Koulukseen hakeutumisen taustalla oli kaikilla kolmella halu kehittyä asiantuntijana ja kehittää diabeteshoitotyön käytäntöjä. Riikka toi haastattelussa esille, että diabeteshoitotyössä niin kansansairauksien hoito ja ehkäisy kuin omahoidon tukeminenkin ovat vahvasti läsnä, joten tutkinto-ohjelma tuntui luontaiselta valinnalta

omalle urapolulle. Myös Anna kertoi, että omista aiemmista opiskeluista on vierähtänyt jo aikaa ja uuden tiedon päivitykselle oli tarvetta. Anni on erikoistunut diabeteshoitotyöhön ja koki, että koulutus syvensi näkemystä ja osaamista laajemminkin kansansairauksien hoidosta ja ehkäisystä, jotka ovat myös diabeteshoitotyössä vahvasti läsnä.

Koulutuksessa käsiteltiin diabeteksen lisäksi keskeisten somaattisten kansansairauksien, kuten sydän- ja verenkiertoelimistön sairauksien ja keuhkosairauksien ehkäisyä ja hoitoa (koulutuksen sisältö, katso taulukko 1).

Kliininen päätöksenteko kansansairauksien hoidossa ja omahoidossa -opintojaksoon sisältyy muun muassa kokonaisvaltainen potilaan kliininen tutkiminen. Omaan kliiniseen diabeteshoitotyöhön liittyvä opintojakso syvensi opiskelijoiden mukaan jo olemassa olevaa tieto-taitoa sekä toi varmuutta ja uutta näkökulmaa potilaan tutkimiseen ja kokonaisvaltaisempaan hoidon tarpeen arviointiin.

Anni kertoi, että hän on hyödyntänyt erilaisia ohjausmenetelmiä, joita *Asiakkaan omahoidon tukeminen ja ohjaaminen* -opintojakson aikana opiskeltiin. Toisaalta hän arveli käyttäneensä näitä menetelmiä jo aiemminkin, mutta niille muodostui konkreettisesti ”nimi”. Myös ohjausmateriaalin tuottamiseen on nyt vahvempi osaaminen. Anna kertoi lisäksi,

Koulutus syvensi näkemystä ja osaamista laajemminkin kansansairauksien hoidosta ja ehkäisystä.

Kuva: Shutterstock

että vuorovaikutukselliset ohjausmenetelmät ovat olleet osana työtä ennenkin, mutta nyt hän tiedostaa paremmin sen, ”mitä tekee”. Riikalle puolestaan *Teknologia ja digitaaliset palvelut vaikuttavan hoidon tukena* -opintojakso antoi paljon mietittävää ja hyödynnettävää. Opintojakso oli kaikille kolmelle hyvin antoisa ja merkittävä. Se avasi konkreettisesti sähköisten työvälineiden käyttöä ja vahvisti käsitystä niiden lisääntyvästä merkityksestä tulevaisuudessa.

Kaikki haastatellut toivat esille erityisesti näyttöön perustuvan hoitotyön merkityksen. Opinnot antoivat välineitä siihen, miten näyttöön perustuva, luotettava tutkimustietoa voi etsiä eri tietolähteistä ja miten tietoa voidaan implementoida käytäntöön. Lisäksi koulutuksen anti näkyi muun muassa siinä, että oma rooli sekä diabeteshoitajana että kliinisenä asiantuntijana on laajentunut ja

lisännyt vastuun ottamista hoitotyön kehittämisestä. Anni kuvasi omaa rooliaan näin: ”Omassa työpaikassani rooli on muuttunut. Vaikka toiminkin edelleen diabeteshoitajana, olen saanut vastuuta kehittämistyöstä”. Kaikkinensa koulutus muutti ajatusta omasta osaamisesta ja vahvisti ammatillista identiteettiä.

Opiskelijat saivat *Työyhteisön ohjaaminen ja kehittäminen* -opintojaksolta Annin mukaan hyvät raamit ja materiaalia siihen, miten esimerkiksi työhyvinvointia voidaan kehittää omassa työyhteisössä.

”Omassa työpaikassani rooli on muuttunut. Vaikka toiminkin edelleen diabeteshoitajana, olen saanut vastuuta kehittämistyöstä.”

Uusi suunta urapolulle

Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö (30 opintopistettä) on laaja kehittämis- tai tutkimustehtävä, jossa opiskelija soveltaa tutkimustietoa sekä tuottaa uusia ratkaisuja ja uudistaa työelämän käytäntöjä. Opinnäytetyö mahdollisesti ammatillisen osaamisen syventämisen, urapolun suuntaamisen ja verkostoitumisen, kuten sekä Anni että Riikka kuvasivat. Riikka kertoi sen myötä saaneensa uuden

Taulukko 1. Syventävät ammattiopinnot (30 opintopistettä).

- Kansansairaudet, niiden ehkäisy ja hoito 5 op
- Kansansairauksien kliinisenä asiantuntijana kehittyminen 5 op
- Kliininen päätöksenteko kansansairauksien hoidossa ja omahoidossa 5 op
- Asiakkaan omahoidon tukeminen ja ohjaaminen 5 op
- Teknologia ja digitaaliset palvelut vaikuttavan hoidon tukena 5 op
- Työyhteisön ohjaaminen ja kehittäminen 5 op

työpaikan. Opinnäytetyön kypsyysnäytteenä kirjoitetaan artikkelikäsitelmäkirjoitus, ja artikkelien kirjoittaminen onkin hyvä taito asiantuntijatehtävissä toimiville.

Opintoihin sisältyy vapaavalintaisia opintojaksosia, joita opiskelijat saivat valita oman mielenkiintonsa mukaan, esimerkkinä johtamisen ja kehittämisen opintoja.

Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus

Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus vastaa kansallisten (*National Qualifications Frameworks*, NQF) ja eurooppalaisten (*Qualifications Frameworks*, EQF) tutkintojen viitekehyksen tasoa 7 (1). Pohjakoulutuksena vaaditaan yleensä alan AMK-tutkinto tai vastaava ulkomainen tutkinto (rekisteröity ammattinimike) tai vastaava opistoasteen tutkinto. Lisäksi vaaditaan vähintään kahden vuoden työkokemus suoritettuna tutkinnon alalta tai hakukohteena olevalta alalta (2).

Koulutus antaa valmiudet vaativiin kliinisen hoitotyön asiantuntija-, kehittämis- ja tutkimustehtäviin sekä laajavastuisiin työnkuviin. Koulutuksen neljä ydinkompetenssia, joihin opetussuunnitelma pohjautuu, ovat 1) tutkimus ja palveluiden kehittäminen, 2) potilasohjaus ja henkilöstön osaamisen kehittäminen, 3) asiantuntijuuden johtaminen ja 4) välitön laajavastuinen kliininen hoitotyö. (3)

Koulutus toteutetaan yleisesti 90 opintopisteen laajuisena (4). Opinnot koostuvat koulutusaloittaisista syventävistä opinnoista (yleensä 30 opintopistettä), vapaasti valittavista opinnoista ja opinnäytetyöstä. Koulutusaloittaisista syventävien opintojen ja vapaasti valittavien opintojen nimet ja osittain myös laajuudet vaihtelevat eri ammattikorkeakouluissa. Osassa kliinisen asiantuntijan koulutuksia koulutusaloittaiset syventävät opinnot toteutetaan ammattikorkeakoulujen yhteistyönä. Omahoidon tukeminen ja kansansairauksien hoitotyö -koulutuksen verkostossa ovat mukana Savonia ammattikorkeakoulu sekä Tampereen ja Turun ammattikorkeakoulut.

Koulutus syventää tiedon haku- ja arviointitaitoja

Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutuksen syventävät ammattiopinnot kohdentuvat kliinisen asiantuntijuuden, osaamisen ja kliinisen hoitotyön kehittämiseen. Omahoidon tukemisen ja kansansairauksien hoitotyön syventävät ammattiopinnot on esitelty taulukossa 1, sivu 33.

Koulutuksen yhtenä tavoitteena on lisätä valmiuksia hankkia tutkittua tietoa toiminnan perustaksi. Tähän tavoitteeseen pyritään kehittämällä tiedonhakutaitoja ja edellyttämällä, että opiskelijat käyttävät kaikissa kirjallisissa tehtävissä kriittisesti tutkimuksia ja näyttöön perustuvia suosituksia lähteinä. Tehtävissä tavoitellaan myös sitä, että he oppivat arvioimaan kriittisesti oman alansa toimintaa ja kehitystä sekä valmistuttuaan osaavat kehittää toimintaa näyttöön perustuen ja kansainväliset kehitystrendit huomioon ottaen.

Suomessa näyttöön perustuvan toiminnan velvoite pohjautuu terveydenhuollon ammattihenkilöstöä sitovaan lainsäädäntöön ja eettisiin ohjeisiin. Onneksi diabeteshoitotyöhön löytyy kansallisia hoitosuosituksia ja Käypä hoito -suosituksia näyttöön perustuvan toiminnan tueksi.

Lähteet:

1. Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta 61/2020.
2. Ammattikorkeakoululaki (932/2014).
3. Sulosaari V, Elomaa-Krapu M, Hopia H, ym. 2020. Ydinkompetenssit kliinisen asiantuntijan (ylempi AMK) koulutuksessa. UAS Journal 1/2020. <https://uasjournal.fi/1-2020/kliinisen-asiantuntijan-ydinkompetenssit/>.
4. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014/ §3.